

Pruwowanje wěry

Smy my to dobre dóstali wot Boha,
a njedyrbjeli to zle tež přiwzać? (Hiob 2,10)

Naši prjedownicy wužiwachu rady zapřijeće „Bóh luby Knjez“, a dokelž je wjele trjebachu, wotskrótšichu je na „Bóhlbyknjez“. Prawje je: Bóh je lubosć. Wón je wšitko derje stworił a stara so wo čłowjekow. Tola praktiske nazhonjenje je hustodosć hinaše. Druhdy je žiwjenje jara twjerde. Stary serbski bur je jónu prajił: Nihdže njeje napisane, zo dyrbi so čłowjekej derje hić. A wón měješe prawje. Boži nadawk njeje, nam garantować derjeměće. W Swjatym Pismje je napisana stawizna Hioba, sprawného čerpjerja. Jemu so zebjeru přez wójnske nadpady dom, skót a cyłe zamóženje. Přez njezbožo zahinu wšitke jeho džěci, za kotřež běše so modlił. Jemu so bjerje strowota, je pošny brjodow a leži na zemi a so drapa z črjopom.

Pochadza čerpjenje wot Boha? Njeje wón tón luby Knjez? Njedyrbjał wón zadžěwać čerpjenju a so postarać wo derjeměće? Ze Swjateho Pisma wěmy, zo dopušći Bóh to zle a wšelake čerpjenja. Wón je njezawinuje, ale wón je dowoli. Bóh móže tež być kruty Knjez. Wón wě wo Hiobowym čerpjenju a ničo přećiwo tomu nječini. Čehodla tomu tak je?

Wšelake čerpjenje, kiž na nas přińdže, je Bože chłóstanje za naše hrěchi. Kóždy njedobry skutk, kóžde hrěšne słowo ma wuskutki a namaka swoje wječenje, tež hdyž njemóžemy sej to mechanisce rozličić. Wo tym by so móhło wjele prajić, přetož čłowjek njecha za wěrne měć, kak hłuboko wón w blóće sedži a kelko prawa ma Bóh za wšelake chłóstanje.

Pola Hioba je hinak. Wón so nječłósta svojich hrěchow dla. Wo nim čitamy, zo běše swěrný, sprawný a bohobojazny, zo hidži to zle a džerži kručě na swoju swěrnosć. Hiob čerpi njewinowaty. Bóh pruwuje jeho wěru, hač wón jemu swěru wobchowa, hdyž čerpi. A takle budže druhdy tež pola nas. Wšelake čerpjenja a wšelaka nuza na nas přińdže, při kotrychž so prašamy: Čehodla? Čehodla runje ja? Što sym skućił, zo mam tajki čežki křiž njesć? A Bóh nas pruwuje.

Hiob njeznaješe Bože plany a jeho wotpohlady. Wón njewědžeše, što je so w njebjesach wo nim wobzamknyło, ale wón so w svojim čerpjenju njepřehřeši. Dale staja na Boha swoju nadžiju, z tym zo swojej žonje praji: „Smy my to dobre dóstali wot Boha, a njedyrbjeli to zle tež přiwzać?“ Tole je jeho krute přesvědčjenje a jeho wěra. Tež my njeznajemy Boži plan za naše žiwjenje. Kak wobstějimy w čerpjenju? Nichtó njech

sej njemysli, zo je to jenož teoretiske prašenje. Bóh ma za kóždeho křiž postajeny, kotryž změje wón njesć, winowaty abo njewinowaty. Derje tym, kotřiž njezhórnu, kotřiž zamóžaja tež njewinowate čerpjenje přetrać. Derje tym, kiž su přešli biblisku šulu, kotřiž znaja Hiobowy wosud a móžaja z jeho słowami prajić: Smy my to dobre dóstali wot Boha, a njedyrbjeli to zle tež přiwzać?

Čerpjenje njeje poslednje Bože słowo. Bóh rehabilituje Hioba a wutorhnje jeho z čerpjenja. Bože puće wjedu po čemnym dole na zelenu łuku a k čerstwej wodže. Njesmy swój křiž pošni dowěry, do niž so skónčnje njedopjelnj Boža sprawnosć.

Hiob – drjeworěz wot Hansa Holbeina młódšeho wokoło lěta 1530

Repro: J. Maćij

Jan Malink

Biblija łama rekordy Guinnessoweje knihi

Lěto 2003 je so jako „lěto biblije“ pomjenowało. Wjele zarjadowanjow, konferencow a přednoškow je so přewjedło. Kak pak je

móžno, zo so jenož dla jedneje knihi telko čini a pisa?

Biblija je zakladna kniha křesćanstwa a mjenuje so tež „Bože słowo“, „Swjate Pismo“ abo „Knihy knihow“. W njej su zakony, stawizny, přirunowanja a samo spěwy našeje nabožiny zapisane. Słowo „biblija“ pochadza z grjekšćiny („biblia“) a woznamjenja prosće „knihy“. Biblija je mjenujcy kaž biblioteka: 77 (!) jednotlivych knihow su w njej zhromadźene. Jeničce w Starym zakonu, kiž mamy ze židowstwom zhromadnje, je to 39 knihow. W Nowym zakonu je jich 27 a tak mjenowane „późnje pisma“ wobsteja z 11 knihow. Wšo dohromady zestaja so biblija z 1 189 kapitlow z někak 773 746 słowami a tři milionami pismikow.

Prěnje knihy biblije su so hižo před nima- le 3 000 lětami spisali – najmódše před

ani nic 2 000 lětami. Stary zakon je so w hebrejšćinje napisał – nowy w grjekšćinje. Dokelž je so hakle w lěće 105 po Chrystusu w Chinje papjera wunamakała, wužiwa- chu jako pisanski material kožu, keramiku abo papyrus. Hišće w lěće 1947 namaka- chu w prózdneńcach blisko Jerusalema přez 2 000 lět stare papyrusowe džěle. Sko- ro cyła kniha Jezaje bě tam napisana.

Džensa łama biblija rekordy Guinnesso- weje knihi. Wot teho časa, zo je Gutenberg w lěće 1455 přenju čišćanu bibliju wudał, je so po cyłym swěće rozpřestrěła: Wot lěta 1815 sem su so 2,5 mrd. eksemplarow wu- dali. Wot 6 800 rěčow, kiž na swěće mamy, předleža w 2 300 přeložki biblije: w 400 rěčach kompletna biblija, w 1 000 Nowy zakon a w 900 dalších znajmjeńša jedyn džěl biblije. Z tym je biblija najrozšěrjeńša kniha cyłeho swěta.

Najmjeńša biblija je so w Jendźelskej wudała a njeje wjetša hač šwabličkowa tyzka. Wšitke 878 stronow su na rozměrje 4,5 x 3 x 2 cm wotčišćane. Z lupu móžeš je derje čitać. Cyle hinak je z najwjetšej bibli- ju: kóždy strona wobsteji z jednutliweje deski. Wšo dohromady ma 8 048 „stro- now“, je 2,5 metrov tołsta a waži 547 kg. W twojej stwě by wony eksemplar drje

lědma městna měł. Ale snano wšak maš džěćacu bibliju z wobrazami a nic cyle tel- ko stranami. Wzmi sej ju tola raz! Zawěsće so tež tebi jedna z tych 77 knihow spo- doba!

Jadwiga

Ilustrowana biblija – Swjate Pismo za serb- ske džěci

Posledni swědk serbskosće so minyl

Před šěsć lětami sy na pohrjebnišću w Hornjej Hórcce móhl hišće namakać jenički narowny kamjeń ze serbskim hrónčkom. „Po prócy a džěle k wěčnemu měrej“ bě napisane na hewak němskim pomniku za Korlu Ernsta Frencele (1885–1954) a jeho mandžel- sku Idu rodź. Šoltkec (1886–1960). Mjeztym je so kamjeń zhubił a z nim bohužel posledni swědk serbskeje rěče na Hornjohórčan- skim pohrjebnišću. Hnydom k prawicy bywšeho Frencelec rowa je pochowana znata serbska wučerka Měranka Wirtec, tola napismo na jeje narownym kamjenju je němske.

Hač něchtó z čitarjow wě, što běštaj Frencelec mandželskaj bytoj?

T. M.

Row Frencelec mandželskeju na pohrjebnišću w Hornjej Hórcce nazymu lěta 1997
Foto: T. Malinkowa

Knižna premjera

„Z TOBU po wšěch pućach“ je titul knihi z wosobinskimi nabožnymi myslimi ewangelskich a katolskich wěriwych, ko- traž so **njedźelu, 5. oktobra, w 19 hodź.** w Smochćičanskim Domje biskopa Bena předstaji.

Měrana Cušcyna a Měrcin Salowski staj z wulkeje ličby w roz- hłosu pod hesłom „Nabožne słowo“ wusyłanych přinoškow za kóždy dzeń lěta jedyn wupytałoj a do zběrki zestajajoj. Mło- dži a starši awtorojo wotkrywaja w najwšelakorišich rukopi- sach hłuboki zmysł Božeho słowa.

Na zarjadowanje su wšitcy wutrobnje přeprošeni, wosebje ći, kotřiž su so w rozhłosu hižo raz słowa jimali.

Přeprošenje SET

Lětuša sobustawska zhromadźizna Serbskeho ewangelskeho towarstwa budže na reformaciskim dnju, **31. oktobra 2003,** w Serbskim domje w Budyšinje. Započatk je **w 14 hodź.**

Dnjowy porjad:

1. powitanje
2. rozprawa předsydstwa
3. rozprawa rewizorow
4. diskusija a schwalenje rozprawow
5. wólby rewizorow
6. namjety za dalšu džělawasć towarstwa
7. poswjećenje wobnowjeného narowneho pomnika fararja Handrija Lubjenskeho na Tuchorskim pohrjebnišću (w 16.30 hodź.)

Kónc budže někak w 17 hodź.

Předsydstwo Serbskeho ewangelskeho towarstwa přeprošuje wutrobnje wšitkich člonow a zajimcow.

„W drasće zwuraznju so jako ewangelska Serbowka“

Rozmołwa z Hanku Tarankowej ze Starych Hajnic wo nošenju narodneje drasty

W zaštych lětach smy Was na serbskich kemšach a podobnych zarjadowanjach stajnje w narodnej drasće ewangelskich Serbowkow Budyskeho kraja wuhladali. Što Was k tomu pohnuwa, chodźić w drasće, kiž su žony hižo před wjac hač sto lětami wotpołožili?

Mam hižo z młodych lět počah k serbskej drasće. Přeni króc nošach ju na spočatku polstatych lět, hdyž spěwach sobu w 1. serbskej kulturnej brigadze. Tehdy je mi mać drastu zestajiła, kotruž mějachmy nimalo dospołnu hišće doma na łubi. Wšelake je mać dyrbjata tehdy płatać a přikrótšić a somočany lac je mi samo nowy zešila.

Hdyž měješće drastu hišće na łubi, rěka to, zo stej Waša mać abo wowka w swojim času hišće w serbskej drasće chodźiła?

Ně, to wonej nještej. Njewěm dokładnje, zwotkel je so drasta na łubi brała. Něšto drje pochadza ze stareho swójbnego wobsydstwa, najskeje wot mojeje wulkowowki, wulki džěl pak je wot sokolskeho swjedenja, kotryž so 1928 w Budestecach wotmě a na kotrymž so mać tehdy w drasće wobdželi. Za čas mojeho dźěcatstwa w našich kónčinach hižo nihtó w serbskej drasće njechodžeše. Jenož na Doru Frajšlagec, džowku Hornjohórčanskeho wučerja, so dopomnju, zo wuhladach ju na někajkim serbskim swjedenju w narodnej drasće.

Wot časa spěwanja w kulturnej brigadze je mjeztym nimalo po lětstotka zašlo. W tutym času njejsće myslila na chodženje w serbskej drasće?

Njemějach žanu składnosć k temu. Džělach tehdy w chorowni, to bě běta sotrowska moja drasta. Nimo toho njemějach tež dosć pjenjez, zo bych sej móhla pomyslić na zešić serbskeje drasty. Z mysličku pak sym so dołho nosyła a za čas mojeho połodnjowskeho přistajenja w Serbskim institučce je wona potom dozrawiła. Hladach tehdy do drastowych knihow, kiž bě dr. Błažij Nawka zestajił. Rěčach tež z nim, dokelž znajach wot doma wšelake drastowe džěle kusk hinak, hač wón je wopisuje. Přez tajku zaběru so skónčnje w lěće 1998 rozsudžich sama w drasće chodźić. A dokelž njehodžachu so džěle, kiž mějach doma, wjace wužiwać, dach sej je nowe zešić.

Sće namakała šwalču, kiž to bjeze wšeho dokonješe?

Tři šwalče su hižo za mnje džělali. Mjeztym njeboh Monika Hendrichowa z Budyšina je mi zešila swjedenjsku drastu. Kemšacu drastu sym sej pola Budestečanskeje šwalče Karin Helmineje zhotowić dała. Wona je mi najwjace džělow, kotrež wobsedzu,

zešila. Na kapički pak so njeje zwažiła. Tak sym sej přez posrědnistwo Lenki Nowakoweje dvě kapičce pola Edith Penkoweje w Rownom zhotowić dała.

Na kajke předlohi móžachu so šwalče při swojim džěle zložowac?

Sym stajnje tak činiła, zo wzach stare džěle, kiž doma na łubi mam, sobu. Po tutych originalnych přikładach su šwalče potom džělali.

Kelko wšelakich drastow mjeztym wobsedźiće?

Mam dvě warianty, kemšacu a swjedenjsku drastu. Kóžda wšak so z wjacorych džělow zestaja. Cyłkownje wobsedzu dvě sukni, štyri fale, štyri kapički, jednu seklu na falu, dwaj pjezlej, tři čěpcy a wjacore rubiška za wšelake skladnosće.

Je z tym Waše wuhotowanje kompletne?

To wone njeje, wone so dale wuwija, hdyž něšto noweho nadeńdu. Wóndano hakle sym sej nowu falu a čěpc pola knjeni Helmineje zešić dała, kotraž je so mjeztym derje zadžělata do šica serbskeje drasty.

Njeje zhotowjenje tajkeho wobšěrneho wuhotowanja na narodnej drasće tež financylny problem?

Bjez pjenjez wězo njeńdze. Sym tehdy na spočatku, hdyž bě tak wjele džělow trěbných, wosebiće na to lutowała, zo bych šwalču zaplaćić móhla. Mjeztym sym hižo tójšto za drastu wudała, ale wěc je mi to hódna.

Při kotrych skladnosćach chodźiće w drasće?

Tak husto kaž so něšto serbskeho poskići, na serbske kemše, kubłanske a cyrkwinske dny, na wulěty ze Serbskim busom, na pohrjeb Serbow. Tež ke kwasej naju džowki běch w serbskej swjedenjskej drasće a na nazymskich koncertach w Hornjej Hórc.

Kak ludžo na to reaguja, hdyž Was w serbskej drasće wuhladaja?

Přeni króc wobłěkach sej drastu 1998 na swoju zlotu konfirmaciju w Budestecach. To su tehdy wšitcy akceptowali, wědzachu wšak, zo sym pola fararja Rejslerja na serbske paćerje chodźila a serbske konfirmaciske hrono a zažohnowanje dóstała. Přeni čas su ludžo w Budestecach tróšku wćipni hladali a so kusk dźiwali, hdyž mje ducy kemši tajku wuhladachu. Mjeztym pak su so zwučili, wšako wědza, zo sym serbska.

Su druhe žony Waš přikład scěhowali?

Bohužel nic tak, kaž běch so to nadźijata. Mějach přeco nadźiju, zo so tež druhe k tomu rozsudza, ale sym stajnje sama w drasće. To tola kusk boli, zo najskeje druhe nimaja zajim, so jako serbske ewangelske

Hanka Tarankowa w serbskej kemšacej drasće
Foto: priwatne

žony wuznawać. Jedna jenička je ke mni přišla po radu, a to je Němka.

Němka w serbskej drasće, njeje to trochu spodziwnje?

Je to knjeni Friederike Zobelowa, kiž bydlí w Kamjencu. Wona serbske jutrowne jejka moluje. A dokelž je molowanje jejkow ewangelska tradicija a knjeni Zobelowa wědoma ewangelska křesćanka, tak chcyše měć drastu ewangelskich Serbowkow Budyškeho kraja. Přez posrědnistwo Jana Barta a mandželskeje je wona ke mni přišla so wobhonić. A hdyž bě drasta hotowa zešila, je ze swójbu přijěta so předstajić. Přez to sym so wulce zwjeseliła. Knjeni Zobelowa a jeje mandželski staj tež serbskej rěči jara přichilenaj.

Při wšelakich skladnosćach naša tež druhe holcy a žony serbsku ewangelsku drastu Budyskeho kraja. Spokoji Was to?

Zo du z nowšeho časa holcy w serbskej drasće ke konfirmaciji, to je pře wšu měru wulkotne, přez to so jara wjeselu. Rjenje je tež, zo wustupi chór Budyšin w ewangelskej drasće, nimam pak za prawe, zo noša spěwarki, kiž drje su wšě wudate, drastu młodych holcow. Dostojnišo by było, hdy bychy so drasćili kaž wudate žony.

Što serbska drasta za Was woznamjenja?

W njej zwuraznju so jako ewangelska Serbowka. Chcu pokazać, zo ewangelske serbstwo hišće wobsteji. Moje najwutrobnije přeće je, zo bychy so tež druhe serbske ewangelske žony rozsudžili přińc na serbske zarjadowanja w serbskej drasće.

Prašata so T. M.

Bože słowo

Přednošk synodale Manfreda Hermaša na serbskim cyrkwinskim dnju 2003 w Poršicach

W štyrjoch dyckach chcu skrótka wo tym powědać, kajki wuznam Bože słowo za mnje měješe a kak to zwisuje z ewangelskimi Serbami w Slepjanskich kónčinach.

Bože słowo je žórto žiwjenja

Naši a moji prjedownicy w holanskich kónčinach njejsu so přeco tak lochko měli, kaž my to džensa mamy. Što pak je jich wuznamjenilo? Kruta wěra! Tež w čežkich pruwowanjach žiwjenja, hdyž su hłód tradali, wójny a druge njezboža dožiwili, su we wěrje wostali. A što wšitko su móhli z hłowy citować – te psalmy! Wosebje na 23. móžu so dopomnić. Kak husto je moja prawowka z Trjebina ze mnu zwučowała, zo wšitko prawje wospjetuju: „Tón Knjez je mój pastyr, na ničim ja nuzu njezměju.“ Ale ta Brězowska Lejnkojca stara mać, hdžež sym w młodych lětach bydlił, je město „pastyr“ přeco prajiła „šapar“. Tak sym hižo w młodych lětach dyrbjal na to džiwać, što a kak a komu što praju ...

Z Božeho słowa su naši stari móc za swój žiwjenski puć čerpali – kaž ze studnje, z kotrejež so žórleško wěčného žiwjenja žórli. Na mojej křćenicy su staršej a kmótrja při tutej studni slubili, zo tež ja po tutej šćežce pónđu, po kotrejež woni hižo chodžachu. W moich młodych lětach je to ze słowom Swjateho Pisma cyle jednore bylo. Nan a mać (tak so pola nas wowce a džedej praješe) staj mi pokazaloj, kak so to z tymi džesac kaznjemi ma: „Cyń to tak, hynak jo zakazane.“ „A ten

Bog, ten wšycko widzi ...“ Potom je přišla šula a nowy socialistiski čas. Nadobo sym cyle druge zynki słyšať: „Štož w starych knihach z tym křižom steji, to njeje wěrno! Či stari njejsu to hinak wuknyli, nam młodym pak je swět wotewrjeny, nam słyšať přichod!“

Komu nětko wěrić? Tym, wot kotrychž sy dobre znamki dóstať, hdyž sy móhł wšitko zasopowědać, kaž su nowi profeca či to do wušow trubili? Abo tym, kotřiž su so po Božim słowje měli? Je jara čežko bylo to wutrač. Ale mój džed Matej je prajił: „Tež to steji w tych knihach, kotrež su či nowi wučerjo tak kritizowali.“ Wón mi praji, kak měť so zadžeržeć a přečita mi z 22. stawa swj. Mateja: „Da dajće kejšorej, štož je kejšorowe, a Bohu, štož je Bože.“ Po tym sym so měť a njejsym směť potom na wyšu šulu hić.

Ze starymi sym móhł wo wěcach wěry powědać. Ale potom je přišoť jich čas a sym sej myslit: Nětko móžeš sam za sebje swój puć přez žiwjenje namakać ...

Bože słowo je pućnik

Kaž w nowym času ličba wěriwych woteběraše, tak woteběraše tež ličba tych, kotřiž na wsach serbsce bjesadowachu. W šuli njeje wjace předpisane bylo serbsce wuknyć. Jenož či, kiž su so na něšto wyše měřili, su so hišće w šwarnej ličbje za Serbsku rozšěrjenu wyšu šulu rozsudzili. Ale hdyž su potom swoje studijne město měli, je so řeč jara spěšnje jako balast wotčisnyła.

Tež za mnje, kotryž sym dyrbjal wokołpuć k maturje pytać, je serbsčina čeže při

nawuknjenju rušćiny přinjesta. Mój wučer w Falkenbergu přeco wótrje praješe, hdyž sym zaso mjez řečemi měšať: „Tu so powěda po ruski a nic Wasserpolnisch rückwärts.“ A to je boloť. Tak je so stať ze Slepjanskeho hólca Němc, kotryž je hordy na to byť, zo je naposledk w statnym eksamenje w rušćinje na uniwersicie w Rostoku jedynku dóstať.

A tež křescanske wustupowanje je wumjelkło. Na tym je wina byla kriza z Dubčekom. Pola Greifswalda smy na statnu dróhu, po kotrejež wójka jězdžachu, napisali hesla sympatije za Dubčeka a za swobodu Čechow. Tam w dalokosci je potom socialistiski měř začahnył, my pak jón njenamakahmy. Njejsu zhonili, što je hesla pisať, ale su nam nětko jara na porsty hladali – a tak nochcych nadpadnyć.

Kónc studija, krótko do pruwowanjow, pak žadaše sej potom wote mnje rozsud. Přičina bě samomordarstwo docentki filozofije, kotraž pisaše w swojich poslednich słowach, zo wona tute lžě njemóže wjac znjesć. Po jeje smjerći smy zhonili, zo pochadžeše wona z wěriweje swójby. Tak bě jeje smjerć za mnje pućnik, so k wěrje wróćić. Spjelnichu so słowa Pisma z 11. stawa w Japoštołskich skutkach: „Da je teho dla tež Bóh pohanam pokutu dať, zo bychu zbóžni byli!“

Zastupich do wosadneho džěła jako člon wosadneje rady w Slepom. Hišće pak sym so čuť jako Němc. Dalši pućnik pokaza mi směr. Nowy farar Maiwald je dyrbjal za cyrkwinski měšačnik Frohe Botschaft pisać nastawk wo jutrownych nałožkach. Tak namakach při pisanju za njeho, štož běše při

w mni cyle zasypane. Ale kak nětko zaso řeč nawuknyć? Rušćina wšitko blokowaše. Bě jenož hišće jara maťo ludźi pola nas, kotřiž slepjanščinu prawje móžachu. A doma w Brězowce so hižo dawno wjac serbsce njepowědaše. Sym so ženit a do Rowneho čahnył. Z přichodnymaj staršimaj so zaso serbsce powědaše. Přirunuju to přeco ze stawiznu wo zhubjenym synu, kiž steji pola Lukaša na 15. stawje.

Bože słowo je měritko

1990 je farar Lazar zaso započal w Zhorjelskej cyrkwi zhubjene serbsce wowcy hromadzić. Hdyž je wón přeprosyť, smy so ze Slepoho na puć podali. W přiběracej ličbje so schadźowachmy, raz w tej, raz w drugej wosadze. Tak smy, kaž so praji, byli po puću k słowu Božemu. A doma w Slepom nam z předowanskeje nuzy wupomha farar Herbert Nowak z Drjowka.

Hižo kónc 70tych lět započach cyrkwinske dalekubtanje. Zběrach nazhonjenja jako lektor. Chorosć superintendenta Maiwaldy bě nastork, so tež w předowanju ➔

Manfred Hermaš ze Slepjankami w připotndnišej přestawce na lětušim Serbskim ewangelskim cyrkwinskim dnju 6. julja w Poršicach

Foto: A. Kirschke

⇒ wukmanić. A dokelž bě farar Nowak zadžewany, stejach 1991 přeni raz ze serbskim předowanjom na klětce.

Z njewočakowanej smjercu fararja Lazara 1991 so situacija přiwoťri: W našej kónčinje njebě hižo serbskeho fararja a ličba serbskich kemšerjow přez chorosć a smjerc spēšnje woteběraše. Naposledk wobzamkny naša wasadna rada, zo w Slepom žane serbske kemše wjac njebudu, ale jenož hišće serbske wasadne popoždnja. Přičina bě snadny wopyt serbskich kemšow – z tym smy dobru wasadnu statistiku kazyli.

W tutej situaciji poda so superintendent Albert do džěta w Bělkowskej a Wojerowskej kónčinje. Wat 1992 sedžu w našej synodze a spytach jeho podpěrować. Zakonsce mějachmy dobre zakłady, ale někotři duchowni a wasady so přećiwo serbskim wěcam wobarach. Džěto bě hoberske a čežke. Po wotchadźe fararja Maiwalda na wuměnk so w Slepom hižo někotři wjeselachu, zo je nětko kónec z tym serbskim ... Ale nadobo nasta nowe žiwjenje. Zwotkel wone přindže?

Bože słowo je naš cíl

Pola Hioba (12,20) steji: „Wón bjerje přeč rěč wot rěčnikow a wozmjje razom wot starých.“ A pola Siracha móžeš čitać, zo so wjele zhubi, hdyž je něšto w jednej rěči napisane a so do druheje přenese. To bě za mału skupinu nastork, wšitko činić za rěč. Běchu to Hanzo Kulink, Pawoł Fabian, Dieter Reddo, Roža Šenkarjowa, Lenka Nowakowa a moja přichodna mać, kotřiž su mi pomhali wšitko znowa rjadować. Džensa staj to wučer na wuměnk Helmut Nowak a moja přichodna mać. Wuchadžejo z měšnistwa kóžděho wěrjaceho smy přemyslowali, hač njemóhlo so to tež na dobro serbskeho džěta nałožować. Tak kaž to hešlo serbskeho cyrkwinskeho dnja „Budźće činjerjo słowa a nic jeno poslucharjo“ praji, smy wabili sobuskutkowacych.

Hižo do nastupa služby nowěju Slepjanskeju fararjow smy jako wasadni k nimaj styki nawjazali. To přenje, štož staj Menzelec mandželskaj wot nas do rukow dóstał, je była „Slěpjańska cytanka“. Krátko po tym staj so wobaj na serbski rěčny kurs přizjewiwoj. Ulrike Menzel so hišće džensa na nim wobdžěli.

Zaběrachmy so ze serbskimi wašnjemi Slepjanskeje wasady. Smy so za jich pozadkom prašeli, čehodla što kak je. Tak je so móhlo wjele zaso wožiwić. Džěćetko, kotřež je dotal jenož do cyrkwe přišlo a tam sobuskutkowacych na adwentnym spēwanju pomajkało, so nětko z Božim žohnowanjom z cyrkwe won do wasady sćeje. Na cyrkwinskih swjedženjach noša młode holcy na kemšach zaso wotpowědnu serbsku drastu. Jutrowne spēwanje w Rownom so nětko kónči z nutrosću na kěrchowje, hdžež so poselstwo horjestawaneho Knjeza, kotřež su kantorki w nocy spēwajo we wsy wozjewili, k rowam njese. Ludžom smy roz-

kladli, kajki wuznam to a tamne ma. To je nam dobre plody přinjesto. Smy naše cyrkwinske a farske wrota wotewrěli z wědomja, zo njetřebamy a njedyrbimy so wo nas samych starać. Za druhich smy na swěće, k nim dyrbymy poselstwo Božeho słowa njesć.

Po tym zo je sup. Albert na wuměnk šo, su w Zhorjelcu strach měli, zo so serbske džěto sygnje hač do zapokazanja noweho Serbskeho superintendenta. W februaru zašeho lěta smy wo tym wuradźowali, kak dale. Je so wobzamknyło, zo so w Slepjanskich a Wojerowskich kónčinach přewjedu štyri razy wob lěto serbske zarjadowanja. Na jedne z nich so tež Serbja z druhich „šleskich“ wasadow přepršuja. We Wochozach, Klětnom a Bělej Wodze maja so z pomocu wasadnych fararjow sobuwojowarjo pytać. W Slepom přewjedzemy jónu w kwartalu serbske popoždno z krótkej liturgiju a předowanjom, z kofejpicom a přednoškami ze serbskeho žiwjenja. Wuknjemy stare modlitwy a spēwy w našej slepjanščinje. To wjele ludži, tež młodych, wabi sobu činić. Ličba wobdžělnikow je zaso šwarnje přiběrała.

W diskusijach wo nowu cyrkej je so nam w poslednim času wumjetowało, zo njechamy w Slepom z druhimi, wosebje ze Saksami, ničo wjace činić měć. Cyle nawopak! A to je tež bratr Malink nazhonil. Štóz nam

podpěru dawa, tón wobohaći naše duchowne žiwjenje – ale tak wjele ruma dyrbi wostać, zo móžemy tež hišće sobu činić. Tak smy lětsa swjatownu pónđzelu swječili dwurěčne kemše ze spowědžu. A dokelž su so derje radžili, je nětko wasadna rada wobzamknyła nowu tradiciju: Kóždy druhi džěń swjatow budu serbsko-němske kemše.

Na kemšach wysokich cyrkwinskih swjedženjow přednjese so w Slepom epistla tež serbsce. Nječitam jenož ja, smy nětko štyrjo, kotřiž to zamóža a tež činja. Hdyž předuju w druhich wasadach, na přikład w Krynhelecach, Chrjebi, Klětnom, Wochozach abo Sprjowjach, potom zapletu tež tam serbske wurazy do liturgije a předwanja. Před pjeć lětami smy w Slepom jenož jednu Serbowku we wasadnej radze měli, nětko mamy tři a druzi su našej wěcy přichileni.

Lětsa wopušćitaj Menzelec fararskej mandželskaj Slepjansku wasadu. Jeju wulki nadawk woła: skutkowanje za naš přichod, džěto z młodžinu jako šulskaj fararjej na Johanneumje we Wojerecach. Staj za serbsku wěc zhubjenaj? Zawěsće nic, wšako njejestaj z Łužicy přeč. Ulrike Menzel móže a budže – to je hižo prajito – so dale ku blać w serbsčinje. Wšo dalše so namaka.

Kak steji w Swjatym Pismje? „Pytajće najprjedy Bože kralestwo a jeho prawdosć, tak so wam wšitko přida.“ Hamjen.

Namšarska drastwa – nic jano za folkloru

W serbskich drastwach žěchu žěnske na domowniskem swěženju końc awgusta na namšu w Borkowach.
Foto: S. Malk

Dajo ga dosć luži a cłonkow wšakich towaristwow, kotarež maju hyšći řednu serbsku namšarsku drastwu doma. Cesćej móžomy ju wobziwaš w pšesěgach na wejsnych abo serbskich swěženjach. W Borkowach móžomy něnt teke zasej serbsku namšarsku drastwu w Božem domje wižeš. K jatšam se woblekaju někotare žěnske wosebnu namšarsku drastwu za přědny jatšowny swěžen a spiwaju kjarliže přědk cerkwe.

Ako jo se końc awgusta w Borkowach zasej swěšil tradicionelny domowniski swě-

žeń, njejsmy tenraz jano wotpoždnja w pšesěgu mogali namšarske drastwy wobziwaš, južo dopoždnja su niži 50 žěnskich burske woblacone z muskimi na namšu pšišli. Wasadny farar Christian Popp jo z nimi wot fararskego doma do cerkwe šěgnuł.

Ale Borkowarje njedeje se jano tu řednu staru drastwu našych přědownikow k swěženjam a jatšam woblekaš. Řednje by teke było, gaby raz zaklincał serbski kjarliž abo serbske lazowanje w Božem domje.

Siegfried Malk

Serbski bus 2003

Je to dobra tradicija, sej jónu wob lěto wobhladać našu rjanu domiznu wosebje pod aspektom našich serbskich stawiznow. Mjeztym hižo dwaceći lět organizuje tele wulěty Handrij Wirth z Njeswaćidła, prjedy ze swojim nanom a nětko z bratrom Měrćinom. Kóždy króć překwapjeja nas zajimawostki, na kotraž hewak lědma štó džiwa a kiž leža zwjetša zdalene wot cilow, kiž syty turistow přiwabja.

Njedźelu, 14. septembra, jědźechmy z Budyšina na awtodróhu – modernu „via regia“, kaž ju Handrij Wirth mjenowaše. Po wujězdze we Wósporku běchmy zaso krótki kónc na starej srjedźowěkowskej „viji“. Puć wjedžeše nas do Křišowa, kiž nětko w němskej rěči njerěka wjac Krischa, ale Buchholz. Mězniki na to dopominaja, zo so tule Sakska kónči a so pruska Šleska započina. Tomu je tak z lěta 1815.

Naša přenja stacija bě wjeska Čětow z rjenje hladanej cyrkwičku, w kotrejž swjećachmy naše serbske kemše. Čětowska wosada ma džensa sto, Křišowska 400 wosadnych. W Čětowje bydleše wokoło lěta 1880 hišće tójšto Serbow, 1888 je so tu posledni króć serbsce předowało. Něštožkuli džensa hišće dopomina na serbske korjenje, a byrnjež to jenož swójbnje mjena byli. Džele cyrkweje su romaniskeho pochada. Něhdy bě to kapałka při puću, kotraž steješe tu hižo do załoženja wsy.

Sup. Malink předowaše wo wuhopenju slepeho (Mark 8,22–26). Jezus bě slepeho nabok wzał a jeho zwonka wsy hojił. Jezus nochcyše žanych přihladowarjow. Być slepy a snadž k tomu hišće hluchi, to bě za čas Jezusa a hišće lěttotki po tym hórki wosud. Džensa so wjele wolóža, slepi maja swoje pismo a samo hluchoslepi maja móžnosć, so z druhimi přez znamjenja na ruku dorozumić. We wšech časach, tež džensa, spytaja wšelacy činkarjo z „džiwami“ za dobry pjenjenz ludži wustrowiće. Husto pak su to jebakowo.

W Čětowskej cyrkwi swjećachu so serbske kemše. Po tym postrowi wosadny farar Tórne wulětnikarjow.

Čětow bě skutkowanišćo wobnadženeho serbskeho fararja Morica Broski. 41 lět, wot 1861 do 1902, bě Broska tu z duchownym. Wón je spisał wjele serbskich kěrlušow, zdžela je je přeložił, zdžela sam zbasnił. 1915 zemrě w Zhorjelcu. Při cyrkwi w Čětowje je pochowany. Jeho narowny kamjeń je hišće jara derje zdžeržany. Po kemšach při rowje na njeho spominachmy. Kruh so zawěra: Sup. Malink je praprawnuk fararja Broski.

Přez Měrjow a Rychbach dojědźechmy sej k hotelej na Čerwjenej horje. Wuski puć horje žadaše sej wšu wustojnosć našeho šofera. Po tym zo běchmy derje dojěli, pohosćichu nas z dobrym wobjedom. Z pódlanskeje wěže maš tu druhdy wuhlad hač na Sněžku, my wšak widžachmy tón dzeń jenož něhdže 10 kilometrow daloko.

Při Čornym Šepcu cehnje so w dołhosći někak 7 kilometrow wjes Załom při Čerwjenej horje. Jědźechmy přez Bernstadt a dale přez runinu, kiž mjenuje so „auf dem Eigen“, do Wostrowca w dolinje Nysy.

Tam bě naš cil klóšter Marijiny doł. Za čas jeho załoženja přez cisterciensow bě to bylo wotležane městno w lěsu. W srjedźowěku přislušeše klóštrej 16 wsow. Džensa je to přeco hišće 800 hektarow, kiž klóšter druhim přenaja. Dalše 500 hektarow leža na druhim boku Nysy a su zhubjene. Před 20 lětami hrožeše klóšterskim twarjenjam rozpad, džensa su nimale wšě rjenje wobnowjene. Z něhdyšeje wulkeje hródže je nastał němsko-pólsko-česki zetkawanski centrum. 100 hosći móže w klóštrej přenocować, štož je, kaž so nam praji, najwunošniše žórło klóšterskich dochodow. Na klóšterskim dworje so mjerwi z turistami, trochu komerca njeje přewidžec. Konwentej přisluša tuchwilu 15 mniškwow w starobje 35 do 93 lět. Kóždy ma swój wosebity nadawk. Wšedny dzeń wotměnjeja so časy modlenja, džela a wotpoćinka. Abati-

Ducy z cyrkweje k swjatemu křižej w Žitawje, w kotrejž je wustajany sławny póstny rub
Foće: Měrćin Wirth

sa ma dohlad nade wšěm, štož klóšterske naležnosće nastupa.

Dale wjedžeše nas jězba do Žitawy. Wužichmy rjany wuhlad na tamny brjóh Nysy. Chłódzanske wěže Turowskeje milinarnje běchu cyle blisko. Hač k Nysy so brunica wudobywa. Džesać wsow sta so na tamnym boku rěki z woporom brunicy. Hač do 1945 přislušachu wokrajesej Žitawje, potajkim Sakskej.

Zadnostka w Němskej je wulki póstny rub w Žitawje. Rub pochadza z lěta 1472, je 8,20 metrow wysoki a 6,80 metrow šěroki. Z tajkimi póstnymi rubami su w srjedźowěku a tež pozdžišo hišće za čas 40-dnjowskeho posćenja woltar zakryli. W Awstriskej maja hišće 14 tajkich rubow, w Českej hišće dwaj. Na Žitawskim je widžec 90 wobrazow z bibliskimi scenami, 45 ze Stareho a 45 z Noweho zakonja. 200 lět dołho je so rub wužiwał w Janskej cyrkwi, potom bě 200 lět njewobkedžbowany něhdže ležał, doniž njebu znowa wotkryty. 1945 su rub chowali na horje Oybinje. Tam jón ruscy wojacy namakachu, na džewjeć kruchow rozrězachu a je jako zawěški za sawnu wužiwachu. Pozdžišo je Oybinjan tele kruchi nadešoť a je z ručnym wozyczkom dowjeźł do muzeja w Žitawje. Po přewróće su šwicarscy fachowcy rub restawrowali. Džensa ma wón swoje přiměrjene městno w starej cyrkwičke k swjate mu křižej. Tuteje cyrkweje je so wosada hižo 1972 wzdała a ju městu Žitawje přepodała. Škoda wo tajki rjany stary Boži dom! K zamołwenju ma so rjec, zo wobsedzi Žitawska wosada w bjezposrědnej bliskości hišće dalše tři cyrkweje, kiž mějachu a maja so tohorunja wudžeržować.

Wobohaćeni z wjele nowym, štož běchmy widželi, a zwjeseleni ze zhromadnosće mjez serbskimi bratrami a sotrami nawróćichmy so do Budyšina. Nad našimi lužiskimi horami wuliwaše so wječorne slóncó. Běchmy zaso doma!
Kurt Latka

W tlamje stasi

Bohaty je 20. lětstotk na jastwowej literaturje. Jako džěčo čitach z wulkim zajimom „Jastwowy džěnik“ němskeje spisowacelki Luise Rinser. W studentskim času wobstarach sej Solženicynowy „Archipel Gulag“ a spózžerach jeho dokumentaciju wo Stalinych džětowych lěhwach. Skónčnje wotkrych tež serbsku jastwowu literaturu: Jana Cyžowe dopomnjenki „W tlamje ječibjela“, wšelake knihi Marje Kubašec a listy Marje Grólmusec. Serbska jastwowa literatura koncentrowaše so dotah na čas nacionalsocializma. Wo tym pisać, zo su Serbja tež w socialistiskim času w jastwje sedźeli a kak je so jim zešlo, běše hač do lěta 1989 njepředstajomna wěc.

Z politiskim přewrótom so položenje změni. W meji 1990 wozjewi Pomhaj Bóh interview z Hincem Šořtu z Lauterbacha, serbskim woporom stalinizma. Z tym započina so w Serbach dokumentowanje socialistiskeje njeprawdy. 1992 wuńdže po

Hinc Šořta w lěće přewróta 1989

wědomostnym schadźowanju Maćicy Serbskeje brošura z titulom „Serbja pod stalini-stiskim socializmom“. Wo dalšich čežkich wosudach smy móhli čitać w Serbskich Nowinach. Nětko je wušła přěnja kniha, kotraž předstaja wosud zajateho Serba w času socializma. Hinc Šořta je napisał swoje dopomnjenki pod titulom „Mundtot gemacht. Ein sorbischer Redakteur in den Fängen der Staatssicherheit“. Kniha je wušła w nakładže Serbskeho instituta. Hinc Šořta wopisuje na zakładže stasi-dokumentow, kak běchu jeho jako redaktora Nowje doby srjedź pjećdzesatych lět systematisce wobčušilli – najhórši denunciant sedžeše z nim w jednej stwě –, kak běchu jeho zajeli a zasudźili, kak běchu jeho z džěta pušćili a z tym de facto ze Serbow wuhnali. Je pytnýc, kak podawki z tehdyšeho časa hišće džensa w nim džěłaja a žeru. Derje, zo su mjestym archiwu stasi přistupne a zo móže so njeprawo socializma čorno na běłym dokumentować.

Zajimawe su paralele w jastwowych dopomnjenkach dr. Jana Cyža a Hince Šořty. Wobaj sedžeštaj bjez winy w jastwje, tón jedyn w brunym času, tón tamny w čerwjnym. Dokładnje zarězuje so woběmaj do pomjatka struchłosć cele na přěnim wječoru a jědź, kotruž běštaj dóstať. Zacišće wo přesyšowarjach so runaja a wjetše abo mjeńše ponižowanja přez personal.

Husto sym w zańdženym lětdzesatku čitał a słyšał słowa: „W NDR njeje wšo hubjene było.“ Tole je prawje – a runje tak

SORBISCHES
INSTITUT

SERBSKI
INSTITUT

Heinz Schulze-Šořta

MUNDTOT GEMACHT

Ein sorbischer Redakteur
in den Fängen der
Staatssicherheit

Nowa kniha Hince Šořty, w kotrejž předstaja swój wosud njewinowace zajateho

wěrne kaž zwěšćenje, zo je Hitler tola dał awtodrohi twarić. Politiski měr w socialistiskim času je był natwarjeny na masiwnym potłóčowanju hinak myslacych, hinak rěčacych a jednacych. Serbja su byli wot toho runje tak potrjecheni kaž Němcy. Hinc Šořta běše wopor tuteje politiky, na nim měješe so „eksempl statuěrować“, zo bychu druzy wědzeli, što jim kćěje, hdyž zjawnje swoje měnjenje praja. Njeh ći, kotřiž žaruja wo NDR-ski čas, čitaja Hince Šořtowu dokumentaciju. Hincej Šořće je pomhała wěra, namakać duchownu wobodu a přetrać ponižowanje. Smy jemu džakowni, zo je nam swój wosud dokumentarisce předstajil.

Jan Malink

Wosadne popođnjno z delnjoserbskim předarjom w Slepom

Tónkróć stólcy we wosadne rumnosći lědma dosahachu, přetož jara wjele ludźi bě njeđzělu, 14. septembra, scěhowało přeprošenje na serbske wosadne popođnjno w Slepom. To pak zawěrnó njezaležeše na filmowcach wot scělaka RBB, kiž chcychu nawjerćeć přinošk wo Ewangelskej cyrkwi šleskeje Hornjeje Łužicy.

Po hornjoserbskim powitanju přez nědhyšu wosadnu fararku Ulrike Menzel pře-

wza po zwučěnym wašnjnu synodala Manfred Hermaš dalši nawod popođnja. Delnjoserbski předar Juro Frahnow rozložil w swojej nutrnosći předowanski tekst w smilnym Samaritskim. Z pjeć dalšimi wopytowarjami z Drjenowa bě wón wutrobnje witany hósć tuteho popođnja.

Po nutrnosći dachu sej wšitcy při přijimnej bjesadže čerstwy tykanc a kofej zesođžeć. Róža Šenkarjowa předstajil kěrluše

w slepjanšćinje, kiž běchu so za CD natočili. Wězo sej tež sami zaspěwachmy. Z rozmołwu wo předwidžanym zjednoćenju Berlin-braniborskeje a Zhorjelskeje cyrkweje a wo skutkowanju delnjoserbskeho předarja wuklinča zajimawe popođnjno.

Nětko mamy čakać hač k přěnjemu adwentej, hdyž zaso rěka: Wšitcy su přeprošeni ...

Manfred Hermaš

Hišće raz „Dolnoserske prjatkowanja“

W hódnoćenju zaslužbow skupiny Serbska namša w septemberskimaj wudaćomaj Rozhlada a Pomhaj Bóh so naličuju přěnje jeje wudaća, mjez druhim předowanja fararja Nowaka. Njeh so dowoli precizniše zwěšćenje:

1990 je tehdyši Hrodzišćanski farar Jan Malink wudaće předowanjow fararja Herberta Nowaka předsyđe Spěchowanskeho kruha za serbsku kulturu a wuměłstwo namjetował. Wo tym bu generalny superintendent w Choćebuzu, knjez Reinhardt

Richter, informowany a wón schwali předewzaće. Z knjezom J. Malinkom rozpominachmoy prawniske a nakładnistwowe prašenja. Dojednachmoy so na to, zo jako wudawaćel w impresumje wustupi generalna superintendentura Choćebuz, zo R. Richter napisa předsłowo, zo J. Malink so wo manuskript stara, zo Ludowe nakładnistwo Domowina je za ćišć zamolwite a podpisany wobstara jako předsyda w swojim Spěchowanskim kruhu trěbne pjenjezy.

Dalši wotběh njebě komplikowany. „Dol-

noserske prjatkowanja“ Herberta Nowaka-Drjowkowskeho wuńdžechu w serbskim nakładnistwje w Budyšinje 1992. Za zhoto wjenje a ćišć zapłaćil Spěchowanski kruh 11 476,57 tehdyšich DM. Džěłowej skupiny Serbska namša přewostajil so cyły nakład darmotnje (a wo zapłaćenju honorara za awtora njeje w žanej akće rěč).

W lisće předsydy Spěchowanskeho kruha knjezej generalnemu superintendentej Richterej (13. 2. 1992) so wupraji nadžija, zo wudaće předowanjow prócowanje jeho džěłoweje skupiny Serbska namša podpěruje.

Měrcin Völkel

Powěšće

Budyšin. Superintendent n. w. Gottfried Arnold woswjeći 10. septembra swoje 90. narodniny. Wot lěta 1967 hač do lěta 1979 bě jubilar ze superintendentom w Budyšinje. Lěta w juliju smědžeše swječić žadny 60. jubilej swojeje ordinacije.

Choćebuz. Wot 12. septembra do 19. oktobra je w Serbskim muzeju w Choćebuzu widzieć wosebita wustajeńca wo fararju a basniku Maće Kosyku. Wustajeńca je wěnowana jeho 150. narodninam, na kotrež je so lěta ze wšelakimi zarjadowanjami spominato.

Drježdźany. Dwaceći Drježdźanskich Serbow zeńdže so 13. septembra w cyrkwi swj. Jozefa ze sup. Malinkom k serbskej ekumeniskej nutrnosci. Z kwěćelom w serbskich barbach wupřachu zhromadźeni duchownemu hišće wjele zboža do jeho noweho zastojnstwa jako Serbski superintendent.

Poršicy. Na zažnym ranju njedzele, 14. septembra, su njedočinkojo we wsy wšelaku škodu nadžěfali. Mjez druhim pobychu tež na kěrchowje, hdžež su križ stareho narowneho kamjenja powalili a železny plót swójbneho rownišća wobškodželi.

Wětošow. W tudyšej Serbskej cyrkwi swjećeše 14. septembra 50 kemšerjow z předarjom J. Frahnowom a fararjom n. w. K. Lischewskim dwurěčnu Božu službu. Samsny dzeń popołdnu wustupi w cyrkwi před něhdže 50 připosucharjami kulturna skupina Delnjoserbskeho gymnazija z lětušim přenim nazymskim koncertom.

Berlin/Zhorjelc. Wotmyslene zjednočenje Berlin-braniborskeje cyrkwy z cyrkwu šleskeje Hornjeje Łužicy je na zeńdženju synodow woběju cyrkwow 20. septembra w Berlinje zwrěšćilo. Berlin-braniborska synoda je drje z wulkej wjetšinu za zjednočenje hłosowala, w synodze Zhorjelskeje cyrkwy pak nještej so trěbnej dwě třećiny přihłosowanja docpětoj. Z cytkownje 42 Zhorjelskich synodalow je 40 hłosowato: 25 za zjednočenje, 14 přećiwo zjednočenju a jedne hłosawzdaće.

Pomhaj Bóh časopis ewangelskich Serbow

Wudawaćelej: Serbski wosadny zwjazk, Serbski kěrchow/Wendischer Kirchhof 1, 02625 Budyšin/Bautzen; Serbske ewangelske towarstwo z.t., Čornobohska/Čornobohstr. 12, 02625 Budyšin/Bautzen

Redaktorka: Trudla Malinkowa, Goethowa/Goethestraße 40, 02625 Budyšin/Bautzen (tel./fax: 03591/600711, e-mail: PomhajBoh@gmx.de)
Čiść: Čiśćernja DELANY tzwr w Njeswaćidle
Postvertriebsnummer: F 13145

Zhotowjenje a rozšěrjenje: Ludowe nakładnistwo Domowina, Tuchmacherstr. 27, 02625 Bautzen

Přinoški a dary: Serbske ewangelske towarstwo, Konto-Nr. 1 000 083 167, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

Pomhaj Bóh wuchadza mjesačne. Spěchuje so wot Załožby za serbski lud. Lětny abonement płaći 8 €.

Drježdźany. Sakska krajna cyrkej hotuje so na wólby noweho biskopa. Nětčiši biskop Volker Krefß, kotryž wot 1994 tele zastojnstwo zasta- wa, poda so klětu kónc junija na wuměnk. Jeho naslědnika ma wosebity gremij, kotryž so z- staja z 80 synodalow, džesać sobudžělaćerjow krajnocyrkwinskeho zarjada a amtěrowaceho biskopa, klětu w měrcu wuzwolić. Jako móžnaj kandidataj mjenujetaj so direktor sakskeje dia- konije Joachim Bohl a Bornaski superintendent a něhdysi Wõsporski farar Matthias Weismann. Swjatočne zapokazanje ma być 26. junija 2004.

Zbožopřeća

Dnja 28.10. swjeći w Starych Hajnicach pola Budestec knjeni **Hanka Tarankowa** swoje 70. narodniny. W ewangelskich Serbach je jubilara daloko a šěroko znata. Je lědma serbskeho cyrkwinskeho zarjadowanja, na kotrymž njeby so ze swójbu wobdžěliła. Na wšelake wašnje je so zasadžowala za serbske naležnosće – jako člonka Serbskeho wosadneho zwjazka, Serbskeho ewangelskeho towarstwa, rěčnica nabožneho słowa k dnjej w Serbskim rozhłosu, awtorka Pomhaj Bóh a pisarka nabožnych tekstow. K jubilejnym narodninam přeje jej zbožo předsydstwo Serbskeho ewangelskeho towarstwa. Bóh žohnuj jeje dalši puć žiwjenja.

Dary

W awgusće je so darilo 50 eurow za Pomhaj Bóh. Bóh žohnuj dar a darićela.

Spominamy

Kašćik w Nosaćiskej cyrkwi – do njeho składowachu wosadnl dary za misionstwo. Foto: T. Malinkowa

Před 150 lětami, dnja 19.10.1853, založichu sakscy serbscy duchowni na zeńdženju we Worcynje **Serbske misioniske towarstwo**. Misionsku mysl w Serbach zbudžiła bě hižo wot 18. lěstotka sem Ochranowska wosada. Wulka ličba serbskich misionarow wo tym swědči. 1844 započa farar Zejler we Łazu wudawać Misioniske Powěšće, kiž běchu scyła přeni serbski nabožny časopis. W sakskej cyrkwi so fararjo lěta dołho podarmo prócowachu směć zjawnje skutkowac za misionstwo. Hakle swoboda po rewoluciji tole zmóžni. Na Michała 1848 wotmě so w Barće přeni serbski misioniski swjeden

w sakskej Łužicy. Ze založenjom misionkeho towarstwa 1853 přewza wone zamotwitosć za tele swjedenje, kiž so kóžde lěto w druhej wosadze wotměwachu. Zdobom započa z nowym lětom 1854 wudawać Misioniski Posoľ, kiž bě přez lětdžesatki najbóle rozšěrjeny serbski časopis. Něšto lět pozdžišo přidruži so wonkownemu tež nutřkownemu misionstwu. Na dnju swjateje Trojicy 1865 swjećeše so přeni serbski swjeden nutřkowneho misionstwa w Hbjelsku.

Přeprašujemy

05.10. 16. njedzela po swjatej Trojicy
10.00 kemše w Budyšinje w Michałskej (sup. Malink)

11.10. sobota
14.00 kemše we Wojerecach (sup. Malink), po tym zetkanje we wosadnym domje

12.10. 17. njedzela po swjatej Trojicy
11.45 nutrnosc w serbskim rozhłosu (sup. Malink)

19.10. 18. njedzela po swjatej Trojicy
11.45 nutrnosc w serbskim rozhłosu (farar dr. Buliš)

26.10. 19. njedzela po swjatej Trojicy
14.00 namša w Dešnj (farar Schütt)

29.10. srjeda
14.00 wosadne popołdno w Minakale (sup. Malink)

31.10. reformaciski swjeden
11.45 nutrnosc w serbskim rozhłosu (sup. Malink)
14.00 zhromadźizna Serbskeho ewangelskeho towarstwa w Budyskim Serbskim domje, přizamknje so
16.30 poswjećenje ponowjeneho narowneho pomnika fararja Handrija Lubjenskeho na Tuchorskim pohrjebnišću w Budyšinje

02.11. 20. njedzela po swjatej Trojicy
10.00 kemše w Budyšinje w Michałskej z Božim wotkazanjom (sup. Malink)